

יומין דנשמתא

לרגל יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע - י"ט ניסן תקל"ב

פרטים מתולדותיו של הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע, אפופי זיו הוד קדושה, על ימי בראשיתו מסופר כי אורו הגדול זרח בשנת תצ"ז כאשר נולד לאביו רבי יעקב הנסתר זצ"ל בעקבות מעשה שהיה, ונקרא שמו בישראל, אהרן, הוא רבי אהרן הגדול זכר צדיק וקדוש לברכה זי"ע.

יתום - בסתר המדרגה

רבינו אחז בפלך אביו. מה הוא נסתר אף הוא נסתר. מה הוא אינו נבהל מעלבון או מדעת הקהל - אף הוא. כאביו הסתיר את דרכיו. איש לא ידעו בבואו ובצאתו, מה מעשיו וכיצד הוא עובד את קונו. היו שהבחינו בשוטטותו ביערות, מסתובב ליד הנהרות הרבים שהקיפו את העיירה, מבלי לקבל מושג כלשהו על כוונותיו, מחשבותיו ודקותו בבורא. כאשר התייתם בגיל צעיר מאד הפך לנטל על הקהל. היחיד שהכיר בו היה רב העיר, והוא דאג עבורו מאד. כשאר היתומים, פרנסוהו מהקופה הכללית, והגבאים היו אלה שדאגו לו למאכל ולמלבוש. פעם נתנו לו מלבוש עליון, אך רבינו חשש מאיסור שעטנז, ומשום כך קרע מעליו את הבד העליון ונשאר לבוש רק בבטנה.

(אשרי האישי)

מה מקוה מטהר.

מקוה מסודר לא היה בעירו של הקדוש רבי אהרן הגדול זי"ע, רק באר עמוקה. כדי לטבול בה שלשלו האנשים את עצמם בחבל, תוך שהם מחזיקים בשני קצות החבלים, וכך טובלים במימיו. בגמר הטבילה היו מושכים את החבל הנגדי וכך עולים. רבינו, אף בהיותו צעיר לימים, הקפיד מאד על הטבילה שתהא בלי חציצה, הוא הרפה מהאחיזה בחבלים, וכאשר סיים את הטבילה נבצר ממנו לעלות למעלה. כיוון שכן, היה נשאר בבור עד שמישהו מבני העיר הזדמן לשם והואיל בטובו למשוך בחבל ולהעלותו. בכל פעם היה אדם אחר מעלה את רבינו. לא פלא שיצאו אודותיו שמועות, שאין דרכו דרך בני אדם.

ברכת האילנות שהשתבשה

פעם בחודש ניסן, חיפש אחר עץ פרי כדי לברך עליו ברכת האילנות. הוא הלך הלך וחפש עד שהאילן העונה לדרישתו נמצא בחצר הכומר. בראות הכומר ילד יהודי בחצרו, זינק לעברו מיד כדי לתפסו. כאשר הבחין בכך רבינו, נשא את שתי רגליו וברח כל עוד נפשו בו. במנוסתו לא הבחין כי נפלה הכיפה שעל ראשו. כשהבחין בכך - לא כבר לא יכל לחזור. מה עשה? הפשיל את שיפולי בגדו העליון על ראשו, וכך סבב ברחובות העיר עד שהגיע בשלום אל ביתו.

(מזקנים אתבונן)

נסיעה אל הבעש"ט

כשהגיע רבינו לשנתו השלש עשרה קיבל עליו שלא לירא משום דבר בעולם. במקביל לעלייתו הרוחנית החליט למלא את מאווי הצפונים, לנסוע אל הבעל שם טוב הק'!

(מאורי האש).

נפשו של רבינו כמהה להתעלות בהיכלא קדישא, ביודעו כי שם מקומו, שם ימצא את המבוקש לאש הגדולה הבוררת בקרבו. הוא ביקש לנסוע ולזכות שמרן הבעש"ט יניח לו תפילין, אולם כסף לנסיעה לא היה לו. התחיל רבינו ללכת ברגל. הדרך הלכה והתארכה, הרגיש הנער כי ימים רבים יחלפו עד שיזכה להגיע למעוזיבו, והחליט לשוב לעירו (בכתבי ר"י שו"ב מופיע ג"כ שרבינו התחיל לילך לבעש"ט, אמנם בתקופה מאוחרת יותר, וז"ל: פ"א התיישב לילך אל הבעש"ט והתחיל לילך, אח"כ התיישב שבמרחק רב כזה יתבטל מעבודתו, וחזר ובערך ב' שנים אח"כ הלך עוד הפעם, ושמע באמצע הדרך שנסתלק הבעש"ט, והבין שאין מקומו אצל הבעש"ט, ונסע לרבו המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע.

האם רבינו היה אצל הבעש"ט?

על השאלה הישנה: האמנם רבינו לא היה אצל הבעש"ט כלל? נכדו הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע אמר פעם בלשון קדשו: מיר האבין נישט בקבלה צו ער איז גיווען ביי דעם בעש"ט הקדוש, וועדליג דיא יאהרן, און אזא מענטש - זעהט אויס אז ער איז יא גיווען, (- אין לנו ידיעה בקבלה שרבינו היה אצל הבעש"ט, אך בהתאם לשנתו חייו, ולפי דרגתו הנעלה, הוא מן הסתם היה אצלו, (הבעש"ט נפטר בשנת תק"ב, בהיות רבינו בן כ"ד שנים))

בשנת תרכ"ז, לפני חג הפסח, [שנתיים לפני הסתלקותו] היה רבינו הק' משטפנשט חולה על רגליו, אשר התנפחו עד מאוד, והדבר גרם לו חולשה כללית נוראה. בערב הפסח, הוקל חוליו מעט, אך עדיין לא חזר לאיתנו. החסידים, אשר הגיעו לשטפנשט במיוחד לחג הפסח, כדי להסב לשולחן ה"סדר" של רבינו, השלימו כבר עם העובדה כי בודאי לא יוכלו להסב ביחד עמו בשנה זו, שכן בדרך הטבע, לא נראה היה שרבינו יוכל לאזור כוח ולהסב עם הקהל.

ואולם, למרבה ההפתעה, הופיע הגבאי של רבינו בקלוז, לאחר תפילת ערבית של ליל הפסח, והודיע לחסידים כי רבינו יסב ביחד עמם כדבר שנה בשנה.

מספר אחד החסידים, אשר זכה להשתתף חמש שנים ב"סדרי" הפסח של רבינו, על התנהלות ה"סדר" באותה שנה: "המנהג בליל התקדש החג מדי שנה היה, כי לאחר תפילת ערבית בקלוז, נכנסו החסידים המקורבים אל מעונו של רבינו, ואמרו שם את ה"הלל", כשרבינו משתתף עמם מתוך חדרו. השנה, הואיל וסברו כי רבינו לא יסב עמם ל"סדר" מחמת חוליו, חשבו לומר את ה"הלל" בקלוז מיד לאחר התפילה, אך לבסוף נמנו וגמרו להמתין עוד קימעה ולראות איך יפול דבר. כעבור כשעה, הגיע הגבאי ר' יעקב סגל אל הקלוז, והודיע לחסידים כי רבינו יסב עמנו ל"סדר". מיד הלכנו אל מעון רבינו ואמרנו שם הלל.

"לאחר כמחצית השעה, נכנס רבינו לעריכת ה"סדר". כאשר ראינו את פני קדושו - לאחר שלא ראינוהו כל ימי חוליו - נבהלנו, כי נשתנו פניו מחמת החולי ותשות הכוח עד להחרידה. מרוב חולשה, לא יכול היה רבינו ללבוש את הקיטל בעצמו, והיו צריכים להלבישו. ואז החל לערוך את ה"סדר" ברוב רפיון וחולשה.

כאשר הגיע לאכילת מצה, אכל רבינו את ה'כזית' ביגיעה גדולה ובמאמץ עליון. גם בשאר השנים, היתה אכילת ה'כזית מצה' עולה לו בקושי רב במאמצים מרובים, ומה גם בעת הזאת. כאשר הגיע לאכילת ה"כורך", כך רבינו את המצה והמרור, אחז את הכריכה בידו והחל לספר מעשה. וכה סיפר: "זקני המגיד הגדול ממעזריטש זכרונו לברכה, היה בערוב ימיו חולה על רגליו, אשר היו נפוחות עד מאוד. דוקטור גארדיא, אשר היה רופאו הנודע והיה תדיר מטפל ברבו המגיד ואף הגיע לחגו אצלו את חג הפסח.

"למרות היותו חסיד, נהג דוקטור גארדיא כרופא, ובערב הפסח נכנס להזהיר את זקני המגיד כי אסור לו לאכול מרור, וגם מצה, לא יאכל כי אם מעט מזועיה, אך בשום פנים ואופן לא 'כזית' שלם.

"בשעת ה'סדר', ראה דוקטור גארדיא כיצד המגיד אוכל בשקיקה של מצוה את הכזית מצה, ולאחר מכן כזית 'כורך', קפץ דוקטור גארדיא אל מתחת לשולחן, והחל למשש את רגליו החולים של המגיד ולהפתעתו האדירה נוכח לראות, כי כל הנפיחות נעלמה כלא היתה. יצא הדוקטור מתחת השולחן, ניגס נסער אל זקני המגיד ואמר:

"הריני נשבע, כי אינני מתערב יותר בענייניכם! הנה, רוצים אתם, והנכם חולים, הנה, רוצים אתם, והנכם בריאים... וכי מה נותר לי עוד לטפל בכם?!"

"סיים רבינו את סיפורו, אמר "זכר למקדש כהלל", ואכל מיד את כל ה'כזית כורך' עד תומו".

לשמור על המחשבות

סיפר כ"ק האדמו"ר מבהאושו זצ"ל [בפורים תשמ"ג]: פ"א בא לאבי - הרה"ק ר' שלום יוסף משפיקוב זי"ע - אחד מזקני חסידי שטפנשט זי"ע ושהה זמן רב מאוד בחדרו של אבי, וכשיצא שאלתיו מה דיברת עם אבי, וענה לי: סיפרתי לו שבהיותי אברך נסעתי פעם לשבת חוה"מ פסח להרה"ק משטפנשט, ובליל ש"ק דלקו על השולחן ע"ב נרות - כן היה מנהגו תמיד, ואו, לפני קידוש חלפה בראשי מחשבה, איך יכול להיות שבין כ"כ הרבה נרות שנוצרו מחלב לא נמצא משהו חמץ?!

ומיד שחשבתי זאת פתח הרה"ק משטפנשט ואמר 'בין הכוונות שצריכים לכוון בקידוש צריכים לכוון לכלול עצמו עם שאר היהודים, וכיצד עושים זאת, היהודים מתבוננים ברבי, והרבי, חושב עליהם, וכך הוא כולל עצמו עמם. אך מה אעשה שעומד כאן אברך ובמקום להסתכל עלי מסתכל על נרות החלב ובמקום לחשוב על הקידוש חושב מחמץ'.

והמשך אותו יהודי: כשראיתי שרבינו הק' קרא מחשבתי, עלו רגשי חרטה בלבי, ומיד לאחר השבת בחוה"מ, נכנסתי לקודש פנימה ובקשתי מחילה. ואמר לי הרה"ק 'לראות את מחשבותיהם של העומדים בעריכת השולחן זה אחד מהדברים שצריך הרבי לעשות בעריכת השולחן'. [בספר 'עיוני הלכות' (צמ"ר) מנכרו אדמו"ר שליט"א מביא-הרמת אהרן, מה שסיים זקנו כ"ק האדמו"ר מבהאושו זי"ע: וכשמעתי זאת שאלתיו ומה ענה לך אבי, וענה לי: אביכם הרבי אמר לי: 'לקרוא מחשבות זה אחד מהדברים הקלים'.

(אמונת אמת - שטפנשט)

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מלכים" – הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולת מטה משה רבינו

ועתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו (שמות י"ד ט"ז)

נברא בערב שבת בין השמשות

עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבאה, ופי האתון, והקשת, והמון, והמטה וכו'. [המטה - שנעשה בו האותות ושל סנפרינון היה, רע"ב].

(אבות פרק ה מ"ו)

היה המטה נושא את עצמו

אף על פי שהיה משקלו ארבעים סאה, מעשה נס היה בו, שהיה המטה נושא את עצמו, ונראה כנישא בידו.

(מדרש שוחר טוב פר' שמות אות כ)

עשרת המכות חקוקות עליו

אמר לו היאך אביא עליו עשר מכות, אמר לו 'ואת המטה הזה תקח בידך' (שמות ד, יז), אמר רבי יהודה המטה משקל מ' סאה היה, ושל סנפרינון היה, וי' מכות חקוקות עליו נוטריקון דצך עד"ש באח"ב, אמר לו הקב"ה בטכסיס הזה הבא עליו את המכות.

(ש"מ ר, ה, ג)

חקוק על המטה שם המפורש

ונסיב משה ית חוטרא דנסב מן גנוניתא דחמוי, והוא מספיר כורסי יקרא, מתקליה ארבעין סאין, ועילו חקוק ומפרש שמא רבא ויקרא.

(תרגום יונתן שמות ה, ב)

חקוק בו שם ה' אלקים צבאות

ויהי האיש [משה רבינו] אל גינת רעואל אשר אחרי הבית, ויתפלל אל אלהיו וכו'. ויהי בהתפללו, ויבט בצד והנה מטה ספיר מוצב ארצה, והוא נטוע בתוך הגנה, ויקרב אל המטה, והנה חקוק בו שם ה' אלקים צבאות כתוב ומפורש על המטה, ויקרא בו, ויתלשהו כהתלש עץ יער מסבכו, ויהי למטה בכפו וכו'.

(ילקוט שמעוני שמות רמז קסח)

חקוק על המטה שם ע"ב אותיות

ותרד העינה ותמלא כדה ותעל. ולא אמר ותשאב כשם שאמר בפעם שנית ותשאב לכל גמליו. ומכאן דרשו חז"ל [בראשית רבה ס, ה], ותמלא כדה ותעל, כל הנשים יורדות וממלאות מן העין וזו כיון שראו אותה המים עלו לקראתה, אמר לה הקב"ה את סימן לבניך, וזהו שכתוב מיד וירץ העבד לקראתה שעלו המים לקראתה. ויש לך להשכיל כי נרשמה בכאן המלה הזאת הראשונה של שם בן ע"ב הפועל במים הנמשך מכו"ו, ומכאן זה עלו המים לקראתה והיה סימן לבניה להקריע להם הים ושיעלה הבאר לקראתם מכוחו, כי קריעת הים ומים מן הצור על ידי מטה משה היה שבו היה חקוק שם ע"ב אותיות.

(רבו בחיי בראשית כה, טו)

משני צדדים שם המיוחד, מצד

אחד רחמים ומצד שני דין

בשם מדרש הנעלם שב'מטה משה' היה חקוק משני הצדדים שם המיוחד, מצד אחד רחמים, ומצד

אחד דינא, ובקריעת ים סוף עשה שני נסים, הצייל את ישראל מצד הרחמים, הב' דינא, שהציף מצריים.

(ילקוט ראובני פר' בשלה אות ר"ב)

שם יוה"ך על המטה

ידוע דבמטה היה כתוב עליו שם יוה"ך, ס"ת כי מלאכיו יצוה לך [התלים צא, יא].

(תורת משה לחת"ס פר' חקת ד"ה יוד במטהו)

שלשה אבות, שש אמהות

ושנים עשר שבטים

ויט משה את ידו על הים: וארכין משה ית ידיה על ימא בחוטרא רבא ויקרא דאיברי מן שירויא, וביה חקיק ומפרש שמא רבא ויקרא, ועישרתו אתותא די מחא ית מצראי, ותלת אבהת עלמא ושית אימהתא ותריסר שבטוי דיעקב וכו'.

(תרגום יונתן שמות יד, כא)

היה המטה מדבר לפני ישראל

עם משה הייתי במדין ונהפכתי

לנחש, ואח"כ נעשיתי מטה

בשם מדרש אבכיר דרשו מה שנאמר "והיה אם לא יאמינו לקול האות הראשון", מה תלמוד לומר "לקול", אמר ריש לקיש שהיה המטה מדבר לפני ישראל, עם משה הייתי במדין ונהפכתי לנחש, ואח"כ נעשיתי מטה. ואף היא [ידו של משה] מרימה קולה, טהורה הייתי ונטמאתי, וחזרתי ונטהרתי, וכן במצרים, להודיע גדולתו של הקב"ה.

(ילקוט שמעוני רמז קע"א)

המכות כתובים ברמז

דצ"ך עד"ש באח"ב

האריך דבברי מוסר על קדושת כ"ב אותיות התורה, וחומר העוון לדבר ולהשתמש בהם לדברים בטלים. ובתוך דבריו כתב בזה הלשון: והאותיות הללו היה חקוקים על המטה, ומשה היה יודע איך לצרף אותן לעשות מצרופיהן עשר מכות, ולא היו המכות כתובין בפירוש על המטה רק ברמז דצ"ך עד"ש באח"ב, ומשה הראה לישראל טרם המכה איך יצרף האותיות להכות במצרים, וזהו ובאותות זה המטה.

(מנחם ציון להגה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע

דרושי הגדה, ד"ה ובאותות זה המטה)

אותיות המכות כתובים

על המטה בעירוב

ולפע"ה, שהמכות שהיו כתובין על המטה לא היו מצורפין דם צפרדע וגו', אלא היו האותיות כתובים זה אחר זה בעירוב, לא היה [משה רבינו] יודע לצרף, עד שאמר לו הקב"ה כל מכה ומכה בפירוש, ועתה [לפני מכת ארבה] נשארו שלשה מכות, ארבה חשך בכורות, והנה מכת בכורות כבר ידע משה רבינו ע"ה, שהרי בה התרה בראשונה בפר' שמות, וגם מכת חשך ידע, כמו שכתב בהגהות מיימוניות

[שמכות] כנים שחין חשך שמשו עם כל המכות, ע"ש סוף הל' פסת. נמצא מן האותיות שכתובים על המטה ידע שצריך לצרף מהם חשך ובכורות, וממילא לא נשאר זולת האותיות ארבה, ולא היה צריך הקב"ה לומר לו בהדיא אלא אמר לו שיביט אל מטהו.

(תורת משה ד"ה בא אל פרעה)

המטה היה נוטה לאותו צד

שכתוב בו אותיות המכה

כשהיה משה רבינו רוצה להביא המכות, היה נוטה המטה לאותו צד שכתוב בו אותה המכה, ועל ידי זה הביאה. שבמכת דם היה נוטה המטה לאותו צד שהיה כתוב בו 'דם', וכן בשאר המכות, ולרבי יהודה דסבירא ליה שלא היו המכות כתובים בפירוש על המטה, רק בר"ת דצ"ך עד"ש באח"ב, היה נוטה המטה לאותו צד שהיה כתוב בו האות, דהיינו ד' צ' וכו'.

(שנות אליהו להגר"א סוף זרעים)

המטה היה ברשות משה

כשלו עד הקמת המשכן

בשם מדרש הנעלם: אמר רבי יוסי שני מטות היה אחד של משה ואחד של הקב"ה, מאי משמע, דכתיב "ומטה האלהים". דתנינן בשעה שהיה משה נוטל המטה היה אלו היה ברשותו וביכולתו, וא"ר יונה ברשותו היה עד שהוקם המשכן, כיון שהוקם המשכן חזר המטה לפני העדות, ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים, הה"ד [במדבר כ, ט] ויקח משה את המטה מלפני ה', כיון שלקחו הרי הוא ברשותו וכשלו היה.

(ילקוט ראובני פר' בשלה)

גם המכות שלא היו ע"י המטה

מוכל מקום נעשו בכח המטה

אף דלכאורה משמע בקרא דלאו כל המכות היו במטה, אך נראה שאין כליו יתברך ככלי בשר ודם, אשר הכלי אין בו בחינת חיות וכח לפעול, אבל הוא יתברך הכלי בעצמו רוחני, והושם בו כח ההכאה והעונש, כמו שמצינו [ישעיה יג, ה] "וכלי זעמו" בידו, שהם שלוחי ההשחתה, לכן אמר [בעל ההגדה] "ובאותות" זה המטה, שנאמר "ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות". והנה חמשה אותות [יש] אשר לא היה המטה שותף וכלי להם, לזה אמר כי על כרחך בהמטה בעצמו נתן הוא יתברך בו כח להוציא אל הפועל גבורותיו יתברך בכח המטה שהיה שם המפורש חקוק עליו. וגם לדברי חז"ל שהיו חקוקים עליו אותיות המכות, אם כן המטה בעצמו היה כלי ופועל גם כן. או באמצעות משה ואהרן בכח ההטיה. ובמכות שלא נאמר בהם הטיית המטה, על כל פנים עשה רושם המכות שהיו חרותם עליו, שתתפעל המכה על ידי רושם האותיות המכות שהיו חקוקים עליו.

(הגדת ברכת השיר פיסקה ובאותות זה המטה)

הלכות חג בחג

מהגה"ח רבי יחיאל מיכל פרידמן שליט"א
דומ"צ וראש כולל לדיינים 'חומת המשפט' שטפנשט

הלכות פסח / ב

חמים עדיף שלא להשתמש בפסח ואם יש צורך יערו על הברז או מקום יציאת המים רותחים.

זו. דוד מים חשמלי אפשר לנקות ולהרתיח בו מים פעם אחת ולשפוך ולהשתמש בפסח ואם שמים עליו לפעמים חלות וכיו"ב או צריך הגעלה כדן.

הכנות בערב פסח

יז. שיניים תותבות או סתימות המנהג שלא אוכלים חמץ חם מ-24 שעות לפני זמן איסור אכילת חמץ ושיניים תותבות שאפשר לערות עליהם מים רותחים יערה עליהם מים רותחים.

יח. מי שיש לו חוטי ברזל ליישור שיניים צריך לנקות היטב לפני פסח ולא לאכול חמץ קשה 24 שעות לפני זמן איסור אכילת חמץ ובזמן שריפת חמץ צריכים כולם לצחצח היטב השיניים משורי חמץ.

יט. יש לנקות עם מסרק או מברשת היטב את השטריימל לפסח וכן לנערו.

דיני ערב פסח אחר חצות

כ. ערב פסח אחר חצות אסור במלאכה כמו חוה"מ ולכן צריך לגמור לכבס לפני חצות ומספיק שהדליקו המכונה לפני חצות אף שתגמר אחר חצות, בגדי תינוקות וכן בגדים שמחליפים הרבה כבגדים פנימיים וגרביים אם לא הספיק לפני חצות יכול לעשות אחר חצות וכן יכול להוסיף למכונה של בגדי קטנים בגדים של גדולים שלא הספיק לעשות לפני חצות ועדיף לכבס בע"פ אחר חצות מאשר בחוה"מ.

כא. גיהוץ מותר בערב פסח אחר חצות ובחווה"מ וכן צחצוח נעליים.

כב. נטילת ציפורניים לכתחילה לפני חצות ובדיעבד מותר אחר חצות.

כג. אסור להסתפר אחר חצות, ולכן צריך להשתדל להסתפר לפני חצות ואם התחיל לפני חצות יכול לגמור וכן יש

בפסח רק בפורשים וכן עדיף לא לערות מים חמים מסיר רותח לתוך הכיור.

ז. תנורים ומיקרוגל ומדיח כלים אין להכשירם לפסח ובשעת הדחק ישאל לחכם.

ח. טבעות שבידי הנשים כשעוסקות בבישול לא יתעסקו בהם במאכלי פסח, ואפשר להגעילם ע"י קשירת חוט והטבלתם בקומקום עם מים רותחים.

ט. הכיריים של גז מי שבאפשרותו יקנה חדש לפסח וכשיש בזה קושי אם יכול לקנות חצובות חדשות לפסח עדיף ואת המבערים ידליק לכמה דקות ועל המשטח יערה מים רותחים אם אפשר ויצפה עם נייר כסף.

י. כשאין אפשרות לחצובות חדשות יכול לעשות לחצובות של חמץ ניקוי היטב וליבון קל ע"י שמעביר אותם ע"ג האש כל חלק עד שמתחמם או שידליק האש ל-10 דקות ואח"כ יצפם נייר כסף.

יא. כיריים חשמליות ממתכת אפשר להפעיל ל-10 דקות ולצפות את שאר המקומות כיריים חשמליות מזכוכית יש להתיר בשעת הצורך להפעיל על חום הכי גבוה ולערות מים רותחים ע"י, כירי אינדוקציה אפשר להשתמש ע"י משטח סיליקון מיוחד לפסח.

יב. פלטה חשמלית עדיף לקנות חדש וכשיש בזה קושי אפשר לנקות ולשים בחשמל ל-20 דקות ולצפות עם נייר כסף.

יג. שלחנות בזמנינו מנקים היטב ומצפים בניילון וכיו"ב עם מפה אטומה.

יד. ארונות מקררים ומקפיאים מנקים היטב לפסח ומעיקר הדין אפשר להשתמש בזה ללא ציפויי אך נוהגים לצפות עם פלסטיק או נייר וכיו"ב המקומות שמניחים עליהם מוצרי פסח.

טו. בר של מים חמים וקרים אם אין מניחים שם כוסות עם חמץ ממש אפשר לנקות ולהשתמש בפסח ואם מניחים שם לפעמים כוסות עם חמץ ומערים ע"ז מים

הכשרת המטבח לפסח

א. בזמנינו איכשר דרא ורוב הציבור קונה לפסח כלים חדשים, אמנם מעיקר הדין אפשר להגעיל כלים, והכלל כבולעו כך פולטו, מה שבלע בכלי שני אפשר להגעיל בכלי שני, אך למעשה גם מה שבלע בכלי שני עדיף להגעיל בכלי ראשון שמא בלע ע"י גוש חם שדינו להרבה פוסקים ככלי ראשון.

ב. סירים שמבשלים בהם צריך הגעלה בכלי ראשון בעודו על האש כשהמים מעלים בועות, תבניות שאפו בהם חמץ צריכים ליבון חמור ודינו כשפיץ בתנור שצריך ליבון חמור ע"י האש, מחבתות לכתחילה צריך ליבון חמור שמחמירים בו כבלע ע"י האש ממש, ואינו שייך למעשה כי יתקלקלו ע"י הליבון ולכן אין מכשירים אותם לפסח.

ג. כלי מתכות אפי' מצופים כגון ציפוי שיש טפלון ואמאיל אפשר להגעיל, כלי פלסטיק וזכוכית וחרסינה א"א להגעיל.

ד. כלים שתשמישם בצונן די בהדחה ולכן מעיקר הדין מותר להשתמש בפסח בגביעים של כל השנה לאחר הדחה היטב וכן בכיוצא בהם (כל שלא שהה דבר לח צונן מעל"ע דאו הוי כבוש ודינו כמבושל וצריך הגעלה).

ה. במטבח צריך לנקות היטב את החרסינה שבקירות במקומות שמשמשים בהם להכנת אוכל, ואת השיש בין מגרניט או אבן קיסר או נירוסטה אפשר להגעיל בעירוי מקומקום, ועדיף מקומקום שאינו של פסח, ואין צורך לייבש השיש לפני ההגעלה, המנהג כיום לצפות השיש בפלסטיק וכיו"ב ומעיקר הדין אין השיש צריך הגעלה כשמשמשים בו בפסח ע"י ציפוי אך מהדרים להגעילו ג"כ.

ו. הכיורים הנם בדרך כלל מחרסינה ולכן אין מועיל בהם הגעלה ולכן שמים כיור מפלסטיק ומי שאינו רוצה להניח כלים בתוך הכיור א"צ להניח כיור מפלסטיק ובכל זאת עדיף גם לערות מקומקום גם בכיור וכן לערות ע"ג הברז. ואין להשתמש במים חמים ברחיצת כלים

להקל בתספורת קטנים שלא הספיקו לפני חצות.

דיני ליל הסדר

כה. בליל הסדר יש שני מצות מה"ת בזה"ז, סיפור יצי"מ, ואכילת מצה, ו-4 מצוות מדרבנן ד' כוסות, חרוסת, וכרפס, ומרור בזמן הזה.

כה. תקנו חכמים לשתות ד' כוסות על הברכות, כוס ראשון קידוש, כוס שני הגדה וברכת אשר גאלנו, כוס שלישי בהמ"ז, כוס רביעי גומר עליו את ההלל.

כו. מהדרים לשתות ד' כוסות מיין, ואפשר לערב מים לפחות 75% ביין נקי. שהיין הוא רבע מהרביעית. ויש מחמירים ביניות של זמנינו שהיין יהיה הרוב דהיינו 51%, אך מעיקר הדין די ב-25% יין. ומי שקשה לו לשתות יין יערב במיץ ענבים בערך 18% יין (ויסמוך על הרמ"א בס"י ר"ד) אמנם מעיקר הדין יוצא י"ח במיץ ענבים.

כז. שיעור הכוס רביעית הוא 75 מ"ל לפי השיעור הקטן, ו-150 מ"ל לפי השיעור הגדול, ומנהגנו לסמוך על השיעור הקטן, ולכתחילה ישתה כל הרביעית ובדיעבד די ברוב רביעית, ולכתחלה יקח כוס קטנה שיוכל לשתות כולה לחוש לשיטות שבפסח צריך לשתות רוב או כל הכוס אפי' היא גדולה, אך מעיקר הדין די ברביעית או רובה אפי' כשהכוס גדולה ומחזקת כמה רביעיות.

כח. לכתחילה נכון לשתות רוב רביעית בבת אחת שהוא לפי השיעור הקטן 40 מ"ל בערך (בלגימה אחת ישתה שיעור של רבע כוס חד פעמית) ובדיעבד אם שהה עד 4 דקות יצא.

כט. חכמים חייבו לאכול כזית מצה, כורך, אפיקומן, וד' כוסות בהסיבה, ואופן ההסיבה להטות גופו לצד שמאל, ולכתחלה יסב על כרם וכסות או על משענת כסא, וכן אצל אביו צריך הסיבה, ונשים א"צ הסיבה.

ל. מי שלא אכל כזית מצה בהסיבה צריך לחזור ולאכול בהסיבה, בכורך ואפיקומן אם לא הסב אינו צריך לחזור ולאכול בהסיבה, בד' כוסות צריך לחזור ולשתות רק באופן שא"צ לחזור ולברך בופה"ג על הכוס והוא בכוס שני או בכוס ראשון אם כיון לשתות עוד בינו לבין כוס שני.

דיני סיפור יציאת מצרים

לא. עיקר נוסח ההגדה שתקנו חכמים מתחילת עבדים היינו עד הרי זה משובח ומתחילה עועב"ז היו אבותינו עד סוף פרשת ארמי אובד אבי (ע"ר ר"י הגלילי שזה אינו מעיקר ההגדה וכן כמה מעלות טובות) פסח מצה ומרור בכל דור ודור לפיכך עד גאל ישראל, כ"כ בשוע"ה סי' תע"ג ולפי"ז גם הנשים צריכות להקפיד בזה, אך במ"ב בשם ח"א

שצריכות הנשים להקפיד רק על מימרא דר"ג פסח מצה ומרור.

לב. א"צ כל המסובים לומר ההגדה אלא הקורא אומר ובני הבית שומעים אך בזמנינו המנהג שכולם אומרים, אמנם יוצאים גם בשמיעה.

לג. בליל פסח יש מצות והגדת לבנג לספר לבנים יציאת מצרים, ועיקר המצוה שהילד ידע את סיפור יצי"מ ויקיים מצות סיפור יצי"מ בליל פסח, ולכן אם הילד יודע כי למד בת"ת את ההגדה ואומר בעצמו את ההגדה האב ג"כ יצא בזה י"ח, וכן אם שלחו לסבא או לרבי שיהיה אצלו בסדר ג"כ יצא י"ח וא"צ להקפיד שהבן יהיה אצל אביו דוקא, ולילד קטן ביותר בר הבנה קצת צריך במילים ספורות לספר לו ענין יצי"מ באופן שיוכל להבין.

לד. המ"ב בס"י תע"ג ס"ל דאסור להפסיק באמצע ההגדה בשתייה אך בשוע"ה התיר לשתות עד אשר גאלנו, ולצורך כשצמא יכול לסמוך על המתירין.

דיני מצה

לה. מנהגינו לקחת ג' מצות, ומצה האמצעית פורסים ביחץ ונשאר בקערה ב' מצות שלמות ואמצעית פרוסה ובברכת המוציא מחזיק בידיו כל הג' מצות ובברכת על אכילת מצה מחזיק העליונה השלמה והאמצעית הפרוסה ובוצע כזית מהשלם וכזית מהפרוסה, ולכתחלה יאכלם יחד היינו ללעוס ולבלוע שני כזיתים, ואם אינו יכול לאוכלם יחד יאכל כזית מהשלם ואח"כ כזית מהפרוסה, ובדיעבד כל שאכל כזית א' בכדי אכילת פרס היינו 4 דקות יצא ידי חובתו.

לו. ולמסובים אם יש לו מספיק יחלק ג"כ כזית משלם וכזית מהפרוסה, אבל אם אין לו מספיק מהשלם ונותן ממצות אחרות א"צ לתת יותר מכזית, ויתן לכל אחד מעט גם מהשלם, ולכתחלה יהדר שיהיה על השלחן עוד מצות שלמים ושבורים ויכוין בהמוציא ועל אכילת מצה גם עליהם ויתן לכל אחד כזית משלם וכזית מפרוסה.

לז. ומי שמוציא את המסובים בברכת המוציא ועל אכילת מצה, יחלק המצות למסובים לפני אכילתו אך אם הם מברכים לבד יכול לאכול ואח"כ לחלק, ואם ירצה יוכל לחלק ואח"כ לאכול, ויש נוהגים להכין מצה לכולם לפני הברכה, אבל באופן זה יתנו רק כזית א' שהוא הפרוסה ומהשלם יחלקו אח"כ לכל המסובין.

שיעורי המצה והמרור

לח. למעשה שיעור הזית מבורא בס' תפ"ז ש"א חצי ביצה וי"א שליש ביצה, ויש אומרים שהוא זית של זמנינו שהוא פחות משליש ביצה, ושיעור הביצה לרוב הפוסקים 50 מ"ל ולחזו"א 100 מ"ל, ולפי"ז שיעור זית

לש"י המחמירים 25 סמ"ק ולש"י חזו"א 50 סמ"ק, אמנם החזו"א בס"י ל"ט סמך שכזית הוא 35 סמ"ק.

לט. ובק"ג מצות יש נפח של שני ליטר ולפי"ז בכזית דאורייתא הוא בערך 14 גרם מצה, אך לענין חומרת שני זיתים אפשר לסמוך על שיעור הקטן שהוא 8 גרם, וא"כ די ב-16 גרם מצה לשני כזיתים, ולשיעור חזו"א 18 גרם.

מ. ובמצות יד שיש בק"ג 20 מצות וזהו הממוצע ברוב מצות יד, א"כ יש בכל מצה 50 גרם שהם בנפח 100 סמ"ק, ברבע מצה יש שיעור כזית של חצי ביצה, וא"כ יכול לקחת מכל מצה שמינית מצה בערך, שיהיה ביחד משני המצות רבע מצה וא"כ ביחד יש את השיעור הגדול ובכל אחד לחוד השיעור הקטן, ולש"י החזו"א יקח שליש מצה, ויכול לאכול שני זיתים קטנים יחד, ואח"כ להשלים בתוך 4 דקות אם ירצה שיעור חזו"א.

מא. ובמרור עלה א' של חסה הוא כזית לכל הדיעות, ועלה וחצי בינוני, ושנים ושלוש עלים קטנים, וכל זה צריך לאכול ב-4 דקות.

מב. ואת המרור צריך לטבול בחרוסת, ודי שטובלים מקצתו וינער החרוסת אחר הטיבול, ואם צריך לטבול המרור שבכורך בחרוסת יש חילוקי מנהגים וכל אחד ינהג כמנהגו.

מג. ובכורך די בכזית מצה שהוא כשמינית או שישית מצה, ולאפיקומן לכתחלה יקח שני זיתים שהם רבע מצה, ובדיעבד די בכזית שהוא שמינית מצה.

יתר דיני הסדר

מד. בליל הסדר מכינים שני תבשילין א' זכר לפסח וא' זכר לחגיגה, ונוהגים לצלות הזרוע, והביצה מבושלת, והביצה אוכלים בתחלת הסעודה ומחלקים למסובים, ויש נוהגים לטבולה במי מלח, והזרוע אין אוכלים כיון שהוא צלוי, ואוכלים אותו למחרת בסעודה.

מה. מנהגנו שלא לאכול בשר צלי בליל פסח אפי' של בשר עוף, ואפי' צלי קדר היינו בשר שנבשל ללא שום תוספת מים רק ברוטב של עצמו ואפילו בתוספת תבלינים, ואם מוסיפים מים או יין לבשר אינו נחשב לצלי קדר.

מו. מוגיש להשתדל לאכול אפיקומן לפני חצות, אך היות שיש מצוה להאריך בסיפור יציאת מצרים רבים מגדולי הדורות לא הקפידו ע"ז.

מז. אחר אכילת אפיקומן אין אוכלים ושותים אלא מים שלא לבטל טעם מצה בפיו, ומי סודה ותה וקפה בלי סוכר מותר, אך קפה ותה עם סוכר וכן שאר משקין אין מקילין לשתותן אלא בשעת הדחק.

בדיני זכירת יציאת מצרים

דרשת הרה"ג מרדכי הגר שליט"א

מתוך דרשה שנאמרה בבית מדרשינו שטפנשט ב"ב בליל הסדר תשפ"ג

תוספת הניסים שיש לפרש בליל הסדר

וכן נראה מהתרגום בפרשת ראה (ט"ז, א'), שצריך לספר על הנסים שקרו בלילה, שבפסוק כתוב 'שמור את חג האביב וכו', כי בחדש האביב הוציאך ה' אלקיך ממצרים לילה, ומפרשי התורה מתקשים שהרי לא יצאו בלילה אלא ביום, והתרגום שם מפרש את המילה 'לילה' כך: טר ית ירחא דאביבא... ארי בירחא דאביבא, אפקך ה' אלקיך ממצרים 'ועבד לך נסין בלילה', הנה מפרש את הפסוק שיש מצוה לזכור את הנסים והנפלאות שהיה בלילה הזה וכמבואר לעיל, ואם כן עכשיו שהולכים לספר את יציאת מצרים, צריך לדעת שיש מצוה לספר על הנסים שקרה אז לכלל ישראל, שהצילנו ממכת בכורות.

ובפשטות נראה שהיה ההצלה רק על בכורי ישראל, אבל מלשון התרגום ירושלמי שמות יב, מב) נראה שזה היה הצלה לכל בני ישראל, שאומר שהשי"ת הרג את בכורי מצרים והציל את בכורי ישראל, לקיים מה שכתוב 'בני בכורי ישראל' (שמות ד, כב) והרי הפסוק הזה פירושו על כל ישראל שנקראים בכורים כמבואר ברש"י שם - ואם כן רואים שהיה הצלה לכל ישראל - ונראה הכוונה בזה שזה היה הצלה רוחנית שיצאנו אז מרשות פרעה ונהיינו עבדי ה' - כמו שכתוב רש"י בפרשת משפטים (כא, ו) שהשי"ת עבר בארץ מצרים ואמר עבדי הם.

ונזכה על ידי הסיפור גאולת מצרים לעוד נסים כאלו, כמו שמואב בשם החוזה מלובלין שע"י סיפור הנסים ממשיכים שורש לעוד נסים כאלו, ובוודאי שעכשיו זה זמן של הגאולה לעת"ל, כמו שהבעל הטורים אומר (שמות יב, מב) שהשי"ת חילק הלילה לשנים, חצי לגאולת מצרים, וחצי לגאולה לעת"ל.

*

וחשבתי עוד יותר מזה שהרי הגמ' אומרת בברכות (יב:) שלעתיד לבוא יהיה גאולת מצרים טפל, ושעבוד מלכויות עיקר, ודין עיקר וטפל זה באם יש קשר בין שניהם, כמו שבברכת הנהנין עיקר וטפל זה שאוכל שני דברים יחד - אם כן, זאת אומרת שעכשיו זה הזמן של הגאולה.

השי"ת יעזור שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בב"א.

לספר על יום היציאה ממש, עם כל זה לא כותב שצריך לספר על יום היציאה, ומכאן נלמד גם לחיוב הזכירה שיש בכל יום, דאפשר לומר שלא צריך לזכור דוקא את יום היציאה, אלא לזכור פרט כל שהוא מכללות הנסים שהיה אז, ולכן ס"ל להמגן אברהם שיוצא יד"ח אם אומר שירת הים.

*

אך עוד צריך ביאור לשונו של המגן אברהם, שכותב 'דכל שכן דיצא' מדוע עדיף טפי אם אומר את שירת הים משאר הדברים שהיו במהלך גאולת מצרים, ובפשטות אפשר לבאר שהוא קאי אדלעיל, שאומר שאם אמר הלכה שיש בה פרט כל שהוא מיציא"מ שיצא, אז כל שכן אם אמר שירת הים שהוא מאריך ומפרט ביתר שאת את פרטי הנס שיצא, ולפי זה בלילה הזה שמאריכים בשאר הנסים שהיו אז, אין חיוב לספר על קריעת י"ם, דרק במצוות זכירה שבכל יום כותב במקום לומר הלכה שיש בה פרט מסוים של יציא"מ עדיף לומר את שירת הים, אבל אם מאריך בדברים אחרים גם יצא.

*

עוד אפשר לפרש העדיפות של שירת הים, משום שהיה אז הרבה יותר מכות למצריים - ורפוא לישראל, כמו שאנו אומרים בהגדה. ולפי זה גם בלילה הזה על אף שמאריכים בשאר נסים של גאולת מצרים, עדיף להזכיר על נס קריעת ים סוף.

*

אבל אפשר לפרש בדבר הרמב"ם כשיטת החת"ס, שצריך להזכיר את יום היציאה ממש, שבפשטות פירוש הרמב"ם זה שצריך לספר הנסים בליל ט"ו, אך אפשר לפרש כוונתו שהמצוה לספר בנסים ונפלאות שהיה בליל ט"ו, ולא לספר הנסים בליל ט"ו, אלא 'בליל חמשה עשר בניסן קאי אדלעיל שיספר הנסים שקרו בליל זה - שזה יום היציאה, וכמו שנראה להדיא מלשון המדרש שמביא רעק"א ראה שצריך להזכיר את יום היציאה, זה שצריך להזכיר את מכת בכורות, וזה המצוה של סיפור יציא"מ בלילה הזה, וכן זה הזכירה שצריך בכל יום.

*

בדין מסתפק אם קרא ק"ש וברכותיה

כתב המגן אברהם בהלכות ק"ש (או"ח סימן ס"ז) לגבי אדם שמתפסק אם קרא ק"ש - שאם מסתפק אם אמר פרשת יציאת וכן אמת ויציב לכו"ע צריך הוא לחזור, שזכירת יצי"מ בכל יום הוא מדאורייתא, אבל אם למד הלכה שמוזכר בה יצי"מ יצא ידי חובתו, כמו שרבי יהודה הנשיא היה עושה שהיה לומד עם תלמידיו עוד לפני זמן ק"ש, ושהגיע זמן ק"ש העביר ידו על פניו וקרא אז פסוק ראשון, ואח"כ אמר להם הלכה שיש בה יצי"מ (ברכות יג:) ועוד מחדש 'נראה לי דכל שכן אם אמר שירת הים דיצא' עכ"ד.

האם שירת הים מספיק לזכירת יציאת מצרים

והגרעק"א מקשה בשם חתנו החת"ס מדוע יוצא יד"ח אם אמר שירת הים, 'דרחמנא קפיד תזכור יום צאתך, ולא יום קריעת ים סוף', ומסיים עליו רעק"א בשבח 'ולעניות דעתי תורת אמת בפיו של משה דלהדיא איתא במדרש (שמו"ר פכ"ב) וז"ל: שנו רבותינו הקורא את שמע צריך להזכיר קריעת י"ם ומכת בכורות, ואם לא אמר מכת בכורות לא יצא, רואים שהחיוב הוא להזכיר את יום היציאה דוקא, שזה מכת בכורות, ואם לא הזכיר לא יצא, וחוז' מזה יש עוד חיוב להזכיר את קריעת י"ם, ודלא כמגן אברהם.

*

נגדר זכירת יציאת מצרים בליל פסח

והנה אפשר להביא סמך למגן אברהם מלשונו של הרמב"ם לענין סיפור יצי"מ בלילה הזה, שאינו כותב שצריך לספר על יום היציאה דווקא, אלא לשונו הוא: 'מצות עשה של תורה לספר בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים בליל חמשה עשר בניסן שנאמר זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים', על אף שאפשר לדייק מהפסוק שמביא שיש חיוב

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקדק שטפניש

חכמי
רומניה

נוסח המצבה

וזה אשר נחקק לדורות
עולם על מצבת ציונה
כאשר במעשה אומן מיוחד
נחקק עליה צורת שני ידים
החופפות על גרות שבת
קודש, לאות ולזכרון שבחה
וצדקתה ועמידתה לבקש
רחמים בתפילה ובתחנונים
על עם בני ישראל.

פ"ג

הרבנית הצדיקה המפורסמת
מה רב שבחה עצום לספר
תודתה
רבות בנות עשו חיל ועל כלנה
עלתה

ידה שלחה לאביון בני ביתה
מי ימצא אשת חיל כמותה
חגרה בעוז מאזני תורה
בזרועותיה

יראת ה' היא תהילתה
הרה"צ המפורסמת
בהסידותה

מרת מרים חיה בת הרה"צ
הקדוש המפורסם מו"ה מאיר
זצוקלה"ה

עלתה השמים כ"ה אדר שנת
"ותסגר מרים"
ת.נ.ב.ה.

נוסח המצבה

אלו הדברים אשר נחקקו
לדורות על מצבת ציונו ע"י
בניו הצדיקים הקדושים
זכרונם לברכה.

נפטר יג' ימים לחדש ניסן
שנת תרמ"ו

הי חסיד הי עניו בכל ענינו
רבים השיב מעון במענו

בטחו ולא בושו באי מעונו
הן תורת אמת בפיהו

צרופה כשם הגדולים
שקדמוהו

דרכו בקודש בצנעה
ידו פתוחה לנפש נענה

קידש מהונו אחד מחמשה
רווח עניי ארץ הקדושה

יציץ מזרע קדש וחשוב
ונכד המגיד מזאלטשוב

אורו עיניו באור המאיר
לארץ רבו וחותרו

מפרימשלאן ז"ל
אדמו"ר הרב יואל בהרב ר'
חיים מסאטנב תנצב"ה

שלט הכניסה
לחלקת הציונים
בהר הזיתים

הרה"ק רבי יואל משאץ זצ"ל
נסתלק י"ג ניסן תרמ"ו
וזו' הרבנית הצדקנית המפורסמת מרת מרים חיה ע"ה
בתו של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע
נסתלקה כ"ה אדר ב' תרס"ג
נטמנו בבית העלמין שאץ רומניה
וביום ו' אלול תשל"ח הועלו קבריהם ומצבותיהם להר הזיתים ונטמנו בחלקת כולל גליצ'יא

בית זלאטשוב, ולמעלה בקודש נכד הרה"ק רבי יוסף מיאמפולה, שנודע בשערים כאחד מגדולי תלמידי מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע. והיה בנו של רבינו הקדוש 'המגיד מזלאטשוב זי"ע. אמו הצדקנית היתה בתו בקודש של הרה"ק רבי דוד מסטעפין מגדולי תלמידי 'המגיד' הגדול ממעזריטש. ובזו"ש חתנו של רבינו הקדוש 'המגיד

מפי קדשו של אביה הגדול זי"ע: "כל אשר תברך יבורך".

ואלה תולדות

הצדיק הק' רבינו יואל מוסקוביץ משאץ נולד לאביו הגדול הרה"ק רבי חיים מסאטנב מפארי

מתפעלים אנו בהתפעלות נדירה מתופעה שהיתה בעבר הלא רחוק בעולמם של צדיקי עליון מאורי החסידות אשר גם הרבי וגם הרבנית התפרסמו כצדיקי עליון פועלי ישועות, אשר רבים מבקשי תרופה ומוזר למכאוביהם שיחרו לפתחם, ובמיוחד לפתחה של כבוד הרבנית משאץ זי"ע, אשר נתברכה

באר בשדה - שטפניש

מזלאטשוב זי"ע [בספר החסידות לר' יצחק אלפסי שליט"א מופיעה גרסה שונה: שרבי חיים אביו של רבי יואל היה חתנו של הרה"ק רבי מרדכי מנעשכין זי"ע]. ואין לדבר הכרע.

עת דודים

בהגיעו לפרקו היה שמו וריחו הטוב של רבינו נודף לפניו למרחקים כצלוחית של פלייטון ומעוטר היה הן ביחוס אבות והן בשם טוב ויחוס עצמי העולה על גביהם, ואכן כבר בהיותו כבן ארבע עשרה בשנת תקצ"ב, נלקח אחר כבוד לבית מופת הדור 'חכימא דיהודא' הרה"ק הרבי ר' מאיר"ל מפרמישלאן זי"ע שנחשב לאחד מגדולי צדיקי דורו והעניק חמה בקומתו, והיה חתן לבתו הצנועה והחכמנית הרבנית מרת מרים חיה ע"ה.

על גמר השידוך מסופר בפי צאצאי רבינו ז"ל כי אבי רבינו הרה"ק ר' חיים מסאטינוב זי"ע לא יכול היה להגיע לפרמישלאן שבגליציה, שהיתה תחת שלטון אוסטרו-הונגריה. היות והיא נחשבה מדינה עויינת לרוסיה ששלטה באותה העת על מדינת אוקראינא, מקום מושבו, ואילו הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע לא רצה בשום אופן להיכנס לרוסיה אותה שנה בתכלית, בגלל הצרות והרדיפות שהיו מנת חלקם של יהודיה, ואף היה מכנה שם גנאי לרוסלאנד 'רשע לאנד'.

בלית ברירה נפגשו על נהר ה'פרוט' שבעיירה ליפקאן אשר בבסרביה. היה זה בימות החורף המושלגים ועקב הקור העז היה הנהר קפוא כולו לשם הובאו שני כסאות ושם נגמרו קשרי השידוך הקדושים.

שמחת הנישואין התקיימה כאמור בשנת תקצ"ב בעיר פרמישלאן, בהיעדרותו של אבי החתן הרה"ק מסאטינוב שכאמור לא ניתנו לו הרשיונות הנדרשים כדי להיכנס לגליציה, ואילו הרה"ק מפרמישלאן כאמור סרב בכל תוקף להיכנס לתחום ממלכת רוסיה.

מרגלית יקרה הולמת את הכתר היקר

הרה"ק מפרמישלאן שהעריך מאוד את המרגלית היקרה שנפלה בחלקו, קירב אותו בקרבה יתירה וגילה לפניו הרבה מחבויני עוזו. וכמים הפנים אל הפנים אף הוא התקשר בלב ובנפש לחותנו הגדול הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל, וממנו קיבל רבים מהנהגותיו הישירות, כמו את צדקת פזרונו, שהיה מפורז את כל ממונו לצדקה, וכפי שידוע ומפורסם לא היה רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל עולה על יצועו בלילות לפני שחילק את כל ממונו לצדקה. כמו כן רבינו קיבל על עצמו הרבה מחומרותיו בעניני הפסח, אשר גם בזה היה הרה"ק מפרמישלאן מפורסם, וכן בהנהגות רבות אחרות בעבודת ה' יתברך.

כסתו מוטלת בין גדולי פרמישלאן

בעקבות קשרי הערצה והידידות ששררו בין גדולי וצדיקי אותו הדור מאורי החסידות שהיו משחרים תדיר לפתחו של חותנו הק' רבי מאיר"ל זי"ע זכה אף חתנו רבי יואל להכרות אישית עם רבים מגדולי אותם הצדיקים, ומשמעמו על טבעו לא הסתירו כלפיו את רגשי הוקרתם והערצתם.

רבה של וויבראניווקא - סוליצא - שאץ

ביום כ"ט אייר הטר"י נסתלק חותן רבינו זי"ע הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע וחתנו הגדול הרה"ק ר' חיים אברהם ממיקאלייב זי"ע נבחר למלאות את מקומו.

רבינו זי"ע השתקע אז בעיר 'וויבראניווקא' עיירה קטנה סמוכה ללעמבערג ופרמישלאן, שם נהג נשיאותו ברמה והרבה מחסידי חותנו נהרו אליו לחסות בצל קודשו, אולם היות שעיר זו היתה די קרובה ל'מיקאלייב' ושמע שלחסידי גיסו יש קצת תרעומת עליו, ובהיותו אוהב שלום ובורח מאבק

המצבות של הרה"ק רבי יואל משאץ זצ"ל וזוגתו האדמונית ע"ה בהר הזיתים

מחלוקת, עקר את דירתו לעיר 'סוליצא' שבמדינת רומניה, אשר אף שם גרו הרבה מחסידי פרמישלאן.

בסוליצא שברומניה

שנת הגעתו של רבינו לסוליצא לא ידועה, אולם בשנת תרי"ט כבר נולד לו שם בנו הרה"ק ר' משה'לע מסוליצא כפי שנמצא כתוב בכת"י של רבינו.

ברבות הימים חזר שוב ל'וויבראניווקא' היה זה כנראה אחר פטירת גיסו הרה"ק ממיקאלייב בשנת תרל"א, כפי שנמצא חתימתו על אגרת שכתב לבנו הרה"ק מסוליצא בשנת תרל"ה ובו הוא חתם "החונה פה ק' וויבראנאפקא"

'אל תשב בגבהה של עיר'

בערך בשנת תר"מ עקר רבינו שוב משם והפעם הועיד פניו אל עבר העיר שאץ שבבוקובינה

הרומנית אשר שם היה קיבוץ נכבד של חסידי בית פרמישלאן.

מסופר כי בימים הראשונים של רבינו בעיר שאץ התאכסן אצל אחד מאנשי שלומו עד אשר ימצא מקום ראוי למשכן קדשו, ובאו התגרים והציעו לו לרכוש 'מבצר גדול' שהיה שייך לפריץ אחוה, ועמד במרכז העיר על פסגת גבעה. רבינו כבר רצה לגמור את המקח בכי טוב אולם אז נזכר החסיד שיש לו ספר תהלים שהשאיר לו הרה"ק ר"מ מפרמישלאן זי"ע בהזדמנות כששהה אצלו ואמר לו: 'סוועט צו נוץ קומען פאר איינע פון מיינע קינדער' [היה לזה צורך לאחד מצאצאיו] כיון ששמע זאת רבינו זי"ע כבר לא חפץ לגמור את המקח עד שיראה את ספר התהלים.

החסיד כמובן לא אחר מלהביא את הספר לפני רבינו אשר מצא כתוב בדף הראשון בכת"ק את דברי צוואתו של התנא האלקי ר' עקיבא לר' יהושע בנו (פסחים ק"ב) 'בני אל תשב בגובהה של עיר', נענה רבינו זי"ע ואמר: רואה אני שחותני זי"ע כיון, שלא אקנה בית זה! והלך רבינו וקנה בית במקום אחר, לימים הוקם בשכונת לאתו 'מבצר' בית תיפלה לנכרים, ונתגלה למפרע עומק כוננת הרה"ק מפרמישלאן זי"ע.

הרבי משאץ

רבינו התפרסם בגדלותו בתורה, ובמדרגותיו הנשגבות בעבודת ה' יתברך. כמו כן ידוע היה בגודל קדושתו ופרישותו כפי שהעיד עליו חותנו הרה"ק מפרמישלאן זי"ע. משהחל רבינו בהנהגת העדה החלו נוהרים אליו המונים מכל ערי האיזור מהם היו חסידים ואנשי מעשה, זקנים באים בימים שעוד זכו לחלות פני הצדיקים בדורות הקודמים, מהם צורבים צעירים מבקשי דרך בעבודת ה', ומהם היו המוני פשוטי עם - 'עמך ישראל', יראים ותמימים, שבאו בבקשות ישועות וברכות לבני חיי ומזוני איש איש ומשאלתו איש איש והצטרכויותיו.

גם נשות ישראל כשרות היו מגיעות בבקשתם בימים ההם לא היה בית שלא היתה בו צער ואנחה אם בקשיי פרנסה מול הפריצים ואם בסתם קשיי הגלות שהשפיעו על כל רבדי החיים, כולם היו מוצאים בבית רבינו אוזן קשבת ולב חכם לימינו, שהדריכם בנתיבות תורה וחסידות, העתיר בעדם ופעל בשבילם.

במיוחד התפרסם בגודל מעשי החסד שלו, פזרונו לצדקה וסיועו הרב לכל נצרך, דבר זה אף נחקק על גבי מצבתו בהבלטה מיוחדת דבר שהוא נדיר בדרך כלל.

הנהגותיו המופלאות בעניני צדקה וחסד של הרה"ק רבי רבינו זצ"ל השרישו שורשי הנהגה כבירים בקרב צאצאיו דבית "שאץ", עד ש'שאץ' היתה לשם נרדף של צדקה וחסד.

נלקח בסערה השמימה

בשנותיו האחרונות של רבינו זי"ע נחלש מאוד ולצרכי בריאות גופו נאלץ לנסוע למנוחה.

בשבת הגדול שנת תרמ"ו שחל ביום י"ב ניסן, הלך רבינו לטבול במקוה ב'צפרא דשבתא' כדרכו בקודש, והתפלל תפלתו, אח"כ חש ברע ולקה בשיתוקו, ולמחרת ביום ראשון י"ג ניסן, חשכו המאורות, וקדרות עטתה את העיר שאץ, בהסתלקותו של רבינו זי"ע, למרות הלחץ זה הדחף של ערבי פסחים ליווהו מאות מיהודי העיר וכאלו שהספיקו והגיעו מעיירות האיזור למנוחת עולמים, קברו נכרה בביה"ח העתיק בעיר שאץ.

הרבנית הצדקנית המפורסמת מרת חיה ע"ה

היכן מתגוררת הרבנית משאץ משהשיב בחיוב ושאינן הדרך רחוקה כל כך, התלווה אליו הרה"ק מויזניץ והקישו בדלת הבית הרבנית פתחה את הדלת ומראתה את האורח קיבלה אותו ככבוד גדול כיבדה אותו לשבת והגישה לפניו מזונות ותה, מיד כשנתיישב הרה"ק מויזניץ פתח ושאל את הרבנית לאחר שהתנצל וביקש שלא תהיה לה שום קפידא על שאלותיו מהיכן יש לכם כח 'פראווען מופתים' הלא גם דודתנו הרבנית דבורה ע"ה בת הרה"ק ה'תורת חיים' מקאסוב שהיתה אשה חשובה וצדקנית ובכל זאת לא זכתה להיות פועלת ישועות? השיבה לו הרבנית ע"ה: פון 'לייבקע גנב'. התפלא ה'אהבת ישראל' זי"ע על תשובתה אך היא בשלה, והתחילה לספר גופא דעובדא היכי הוה: בפרמישלאן היה המנהג כי בערב יום הקדוש עברו כל בני העיר מקטן עד גדול להתברך בברכת השנים לברכה ולהצלחה, והיא בהיותה ילדה קטנה עמדה ליד כסא אביה והסתכלה על העוברים והמתברכים, היה יהודי אחד בפרמישלאן ושמו לייב שהתפרנס מגניבות, וגם הוא עמד להתברך בשנה טובה, אבל פחד מאוד לעמוד בתור ובריש גלי כדי לבקש ברכה על אומנותו זו, לכן כשהיה קצת דוחק בין העומדים לפניו דחק את ידו בין האנשים כדי שהרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע לא ישים לב מי הוא זה שמתברך בהצלחה אך משרק נגעו ידיו הקדושות ביד לייב משך ידיו כנכוה ברותחין, ואמר לו: איך אני יכול לברך בהצלחה כשפרנסתך הוא מגניבה? ענה לו לייב כי מבקש הוא שאם נגזר בשמים על אי מי שיהיה לו גניבה אזי תהיה גניבה על ידו והוא ירויח, עדיף מאשר שהגוי ירויח... והנהגו לו הרה"ק ר"מ מפרמישלאן זי"ע בראשו ובירכו בהצלחה.

הרבנית ע"ה כשמהה זאת אמרה: 'טאטע, אויב די בענטשסט איהם בענטשט מיר אויך' [אבא, אם ברכת אותו ברך גם אותי] אל' אביה במה אברך ענתה: 'אז יעדן וואס איך וועל בענטשן זאל זיין כאילו די אסט איהם גיבענטשט' -

שכל מי שיתברך על ידי יחשב כאילו נתברך ממך, אביה הקדוש נתרצה לדבריה אלו ונענה לה ובירכה ומכאן נובע כוחי 'צו פראווען מופתים' סיימה הרבנית את דבריה.

מענין לציון מה שסיפר הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל, שהרה"ק האהבת ישראל מויזניץ נתן לרבנית ב"ק משאץ ע"ה קויטל להזכר ולהפקד בדבר ישועה ורחמים, בזכות כח הברכה שהיה בידיה. (מפי האדמו"ר מביאלא רמ"א שליט"א)

*

כאשר סיפר את כל הסיפור הג"ל האדמו"ר הנחלת אהרן שליט"א בפני האדמו"ר התורת מרדכי מויזניץ מונסי, פקפק באמתות הסיפור.

*

מכמה סיבות החליט ללכת בגפו ללא משמשים כדי שאף אחד לא ידע מדבר הביקור ואכן בשעת לילה מאוחרת יצא מביתו ופנה לתור אחר בית הרבנית מיד בצאתו פגש בר' אברמל"ע שפירא שהיה אז ילד כבן עשר שנים ושאל אותו האם הוא יודע

המודעה שפורסמה בעת ההלוויה השניה בארה"ק לאחר שהועלו ארונותיהם של הצדיקים מרומניה

מימין מצבת הרה"ק רבי יואל משאץ זצ"ל ומשמאל מצבת הרבנית ע"ה באהל בשאץ רומניה בטרם הועלו לארה"ק

המצבות בארה"ק

הרבנית הצ' מרת מרים חיה ע"ה הייתה בתו של רבינו הקדוש רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע, התפרסמה בעולם החסידי בצדקותה הגדולה. ונודעה בהערכה העצומה שרחש לה אביה הקדוש, ומשום כך נחשבה בבחינה מסוימת כממלאת מקום אביה (לאחר

שלא השאיר בנים כי אם בנות) והיו החסידים מזכירים את עצמם אצלה, בבקשת עצה וברכה, ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים, ואף הייתה נוטלת "קוויטלאך" ופדיונות כדרך אדמו"רים.

ברכת אביה שתוכל לברך יהודים

על כח ברכותיה שנתברכה בו מפי קדשו של אביה הקדוש מסופר: מנהג וותיק נהגו תושבי פרימישלאן, בכל שנה ושנה בפרוס הימים הנוראים היו נכנסים להיכלו הק' של רבי מאיר' להתברך ולהפקד בפקודת ישועה ורחמים לשנה טובה ומתוקה הבעל"ט. באחת השנים עמדה העלמה הצדקנית מרת חיה בתו של הרבי זי"ע וצפתה בעד החלון בתור הארון שמשתרך בחצר על מנת להכנס להיכל אביה הצדיק,

בין העומדים בתור נראה 'לייבקע גנב' מי שבצדק רכש לעצמו את התואר המפוקפק הזה לאחר שידו היתה בכל, ומעשי גניבה היו היטב חוקק בכל יום. חרה לה להצדקת מרת חיה על העזותו לבוא לבקש את ברכת הצדיק תעלוליו וגנבותיו, והיא נגשה לחדרו של אביה לראות איך יפול דבר 'לייבקע גנב' ככל שהיה מסוכך בגנבותיו כך גם היה ערמומי עד למאוד.

והנה בהגיע תורו להתברך מהצדיק הושיט את ידו אך הצדיק משך אותה בחזרה, ואז אמר לייבקע אני מבקש מהרבי שיברכני שאם יהיה נגזר על אחד שיארע לו גניבה אז שהיא תבוצע על ידי ולו על ידי איזה גוי נחות... הרבי נתחייך ובירכו. ואז ניגשה העלמה הצדקנית ואמר לאביה ואמרה: "אבי ברך נא גם אותי; שאם נגזר על יהודי להתברך משמים שיתגלגל הברכה על ידי". וברכה אביה הק'.

*

בספר "בית שאץ" מופיע הסיפור דנן בפרק מיוחד בכמה גירסאות וכך מובא בספר:

פועלת ישועות בקרב הארץ

על גודל כח ברכותיה מוכרחים אנו לשוב לימי נעוריה בבית אביה וכפי שסיפרה הרבנית ע"ה בעצמה, וכה סיפר יליד העיר שאץ האדמו"ר מטלוסט, הרה"צ ר' אברהם שפירא זצ"ל, אחיו של הגה"ק מוהר"מ שפירא זצ"ל רב ור"מ דיח"ל. פעם אחת הגיע הרה"ק בעל האהבת ישראל מויזניץ זי"ע לשבות שבתו בעיר שאץ, עז היה חפצו לבקר את הרבנית ע"ה אשר יצא שמה בכל הארץ, אך

בפי האדמו"ר מטשחויב חיפה זצ"ל השתמרה גירסא שונה במעט לסיפור זה:

בפי האדמו"ר מטשחויב חיפה זצ"ל השתמרה גירסא שונה במעט לסיפור זה:

פעם אחת בערב יום הקדוש יצאה הרבנית חיפה'ל להתפלל על ציון אביה אשר בבית החיים בפרמישלאן כאשר התקרבה אל האוהל שמעה קול תפילה בוקע מתוכו ועל כן שלא להיכשל באיסור יחוד נשארה להמתין בחוץ עודה עומדת וממתנת שם שמעה את קולו של האיש המתפלל ובטביעת עינא דקלא זיהתה כי הוא אינו אחר מאשר הגבגב דמתא, אשר עומד ומעטיר בתפילה, וכך אמר: רבי, אמנם אומנתי הוא גניבת ממון ואין בי העוז לבקש הצלחה באומנתי זו אך זאת אבקש ממך, אם נגזר על האדם הפסד ממון, שאהיה אני השליח למלאות רצון ה' ולקיים גזירתו אשר גזר' ובאומר זאת סיים להתפלל ויצא מן האוהל, מיד נכנסה היא אחריו וביקשה מאת אביה בזה"ל: 'אם נגזר על אדם שיתברך מפי צדיק אשר ימשיך עליו ישועה, שאהיה אני השליח לברכו ולמלא רצון הבורא. אגב יוצאי העיר פרמישלאן היו מספרים כי בערוב ימיו של אותו לייבקע גבגב היו מוצאים אותו משתטח על ציונו של הרה"ק מפרמישלאן ובוכה שם בדמעות שלישי, וכפי הנראה ששב בתשובה שלימה על כל מעלליו.

ותשב על כסאו

לאחר פטירת בעלה הקדוש ביום י"ג ניסן תרמ"ו, המשיכה הרבנית לנהל את חצר בעלה ביד רמה, והמונים מכל רחבי הארץ נהרו לחצרה כדי להתברך מפיה, ברכותיה ותפלותיה התקבלו בשמים לרצון, ורבים נושעו על ידה - כה נכתב אודותיה בכת"י פנקס קהילת בוטושאן.

מקלו של רבי מאיר

כאמור ברשות הרבנית ע"ה היתה מקלו של הרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ ז"ע רבו של אביה הקדוש ובאמצעותו היתה פועלת אותות ומופתים. סיפר האדמו"ר ר' חיים מרדכי מנברונגה זצ"ל כי בטרם השיבה הרבנית ע"ה לשואליה דבר היתה תומכת את ראשה על המקל ורק אחר כך השיבה את דברה.

כן נשתמר מעזבונו פארט"ך - סיגור שבתי של הרבנית חיפה'ל ע"ה המונח בגני כ"ק האדמו"ר משאץ שמשמש בו לכיסוי השופרות בראש השנה.

ותשחק ליום אחרון

לפני פטירתה קראה הרבנית ע"ה לנכדה היניק יעקב בנו של בנה הרה"ק ר' מאיר משאץ ז"ע אשר היה אז כבר עשר שנים העניקה לו שלוש מטבעות זהב וכה אמרה לו: מטבע אחת הנני מעניקה לך לכבוד היום בו תהיה בר מצוה. מטבע שניה לכבוד יום נישואיך. ומטבע שלישית משום שאתה תהיה האדמו"ר בשאץ. תמה הנער ושאל האיך אוכל להיות אדמו"ר בשאץ כאשר שני אחים יש לי מבוגרים ממנו השיבה הרבנית: אף על פי כן, אתה תהיה האדמו"ר בשאץ.

ואכן דבר מדבריה לא שב ריקם, היות ולאחר נשואיהם הפליגו שני האחים הגדולים לערים אחרות האחד רבי יצחק כיהן כאדמו"ר בראדוביץ, והאחר השני רבי משה אריה לייב בטשרנוביץ ואילו הוא ר' יעקב הצעיר נותר לכהן כאדמו"ר בעיר שאץ.

אבידה גדולה

ביום כ"ה אדר השני תרס"ג נסתלקה הרבנית הצדקנית לאחר שזכתה לאריכות ימים מופלגת

והובאה למנוחת עולמים ליד קבר בעלה בבית החיים בשאץ.

כמתואר בפנקס קהילת בוטושאן, ציונות הרבנית לאמור אשר אחר פטירתה יורידו עמה אלי שאול את מקל הישועות אשר קיבלה מאביה אולם צאצאיה הקדושים הושיבו ב"ד מיוחד והתירו להסיר את גולת הכסף מהמקל וחלקים מזה היו

מצבת הרה"ק רבי אלטר אהרן אריה מפרדולאוי זצ"ל ברומניה בכור בניו של הרה"ק רבי יואל משאץ

הרה"ק רבי בניציון מושקוביץ זצ"ל מפרדולאוי ברומניה בן הרה"ק רבי אלטר אהרן זצ"ל הולך ברחובות יאס ליימנו האדמו"ר רבי חנוך העניך דב זצ"ל מקוידניוב בוטושאן

נמצאים ביד יוצ"ח.

קינת רבי מאיר שפירא

בן העיר שאץ ולימים פאר הדור הלא הוא הגה"ק ר' מאיר שפירא זצ"ל רב ור"מ דיח"ל כתב אגרת קינה ובכי על פארה והדרה של העיר שיצאה ממנו ופירסמה בעיתון מחזיקי הדת - ביום ו' ניסן תרס"ג - שופרה הכמעט יחידי של היהדות הנאמנה בימים ההם, ואלו דבריו:

אוי נא לנו, על זאת אספדה ואיללה בקול נהי ובכי על שבר בת עמי, חושך ענן וערפל כסתה פני כל העיר, ביום ג' שבוע העבר, כי ניטלה הרבנית הצדיקת המפורסמת מרת מרים חיה נבג"מ בת הה"צ הקדוש המפורסם אור עולם מהר"מ מפרמישלאן ז"ע וכו', והעיר שאץ נבוכה. והיום יום ד' עשו לו כבודה האחרון בלוית כל בני העיר ומעירות הסמוכין אנשים נשים וטף לאלפים, ואז הרים קולו בהספידא בנה הבכור הוא הרה"צ הקדוש המפורסם מוהר"א מפאדולי שליט"א וכאש

בוער עלה אחריו נכדה הבכור ה"ה הרב חריף ובקי הנודע מחסידותו ופרישותו כקש"ת הרב ר' שלום שליט"א בן הרה"צ הק' המפורסם מהר"ם מסאליצע שליט"א, ודרוש דרש על סוגיית חז"ל ותמת שם מרים.

והשית"ת ירפא שברנו הגדול כים, וינחם את האבלים האומללים הלא המה בניה ונכדיה הקדושים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

כנפש הנאנה הכותב בדמע

יום ד' לסדר פקודי

לשנת 'על זאת אספדה' לפ"ק

הק' מאיר שפירא

זרעם לברכה

בשלשה בנינים ושלש בנות נתברכו רבי יואל והרבנית חיפה'ל. כולם צדיקים ישרים ותמימים ואוחזים מעשי אבותיהם בידיהם, דולים ומשקים מתורתם לעם בני ישראל, ממציא תרף וצרי לנדכאי לב, רצוצי גלות.

ואלו שמותם

א. רבי אהרן אריה מפרדולי זצ"ל

ב. הרה"ק ר' מאיר משאץ זצ"ל

ג. הרה"ק מרדכי יוסף משה מסוליצא ובוטושאן זצ"ל

ד. הרבנית מלכה ע"ה, אשת ש"ב הרה"צ ר' משה איזקסון זצ"ל בן הגה"צ ר' דוד איזקסון זצ"ל אב"ד ראמאן בן הרה"ק ר' יצחק מקאליש ז"ע אחי הרה"ק מוהר"מ מפרמישלאן ז"ע, מעניין לציין כי הרה"ג ר' ישראל ברגר מבוקרסט בעל ספרי העשר מביא אמרים ועובדות מהרה"ק מפרמישלאן ז"ע ששמע מפי ר' משה איזקסון.

ה. הרבנית שלאמצא ע"ה אשת הרה"ק רבי לייבוש מברעזאן ז"ע בעל האמרי יהודה,

ו. הרבנית יענטל ע"ה אשת ש"ב הרה"ג ר' יעקב שלמה שמערלער זצ"ל אב"ד גורא הומרא, בן הרה"ק ר' מרדכי ממיקאלייב זצ"ל בן הרה"ק ר' חיים אברהם ממיקאלייב ז"ע חתן הרה"ק מוהר"מ מפרמישלאן ז"ע

ויהי בנסוע הארון

בשנת תשל"ח נודע כי ממשלת רומניה מתכוננת לסלול כביש גדול על שטח ביה"ח בשאץ ומשלא הועילו הניסיונות למניעת הדבר נחלצו נכדי רבינו ז"ע ובראשם הרה"צ ר' יואל משאץ מונטריאל זצ"ל אשר התגורר כבר אז בעיה"ק ירושלים ובהתייעצות עם גדולי תורה והנהגה הוחלט להעלות לארץ הקודש את שלשת הארונות הקדושים ביום ד' פרשת דברים ו' לחודש אלול התשל"ח הגיעו הארונות לארץ ישראל ובהלוויה ענקית שיצאה מבניני העדה החרדית בככר זופניק בעיה"ק ירושלים הובאו אחר כבוד למרומי הר הזיתים בחלקת כולל גליצא.

מחשש השלטונות ועקב גודלם ומשקלם לא הועלו ארצה באותה העת מצבות האבן הגדולות והמרשימות שהיו על הציונים הקדושים, רק שלש שנים מאוחר יותר בשנת תשמ"א הצליחו להעלותם לארץ הקודש ולהציבם במקומם הראוי, וזאת לאחר השתדלות מאומצת ונמרצת של הרה"ח ר' יואל זילברפרב ז"ל בן האדמו"ר מוהרחה"ד ז"ע מקוידניוב-בוטושאן.

צאצאי בית שאץ כמו גם אנשי בינה יודעי דבר היו במשך כל השנים מרבים לפקוד את הציונים הקדושים בהר הזיתים וידעו לספר על ישועות גלויות שאירעו בכח התפילה בהאי אתרא קדישא בשנים האחרונות ישנה התעוררות רבה בקרב קהלים רחבים ומגוונים הבאים להשתטח על ציוני הצדיקים משאץ ונושעים שם בכל משאלות ליבם.

תמונות ומסמכים ופרקי תולדות: ארכיון מכון 'תורת אמת' שטפנשט, ארכיון מכון 'שיח אבות' קוידניוב ארכיון בית שאץ